

HIPPOLYTOS – v. 811–1101 (s. 68–80)

v. 811–855: pokračuje 2. scéna 3. epeisodia, tzv. kommos

- viz heslo kommos v Antickém divadle Evy Stehlíkové/přednáška z minulého semestru o sboru (důležité hlavně je, že je to zpívané)
- sbor (všichni sboristi dohromady) zpívá v melodicky sofistikovaném metru (tzv. dochmiak), Théseus střídá dochmiaky s klasickým jambickým trimetrem, což značí, že se na jednu stranu snaží opanovat a zachovat si racionální přístup, zároveň je přemáhán emocemi → zajímavé: význam (že Theseus je vyvedený z míry, ale snaží se opanovat), je zde konstruován stejně tak formálně (metrem) jako obsahem slov → v překladu se to úplně ztratí a síla originálu se oslabí (sémantika se zploští)
- v. 817: když Th. osloví „město“, oslovuje nepřímě diváky v hledišti (protože oni v reálu město tvoří, a i zde, při návštěvě divadla se tak cítí, protože divadlo je komunitní záležitost, nikoli záležitost individuální) – toto je maximum, jak tragédie pracuje s rušením třetí stěny a oslovováním publika (x stará attická komedie, kde se diváci oslovují naprosto přímo, dokonce adresně, třeba i jmény)
- v. 831: Th. si myslí, že nějaký jeho předek spáchal něco zlého a on (Th.) za to teď pyká = stejný princip jako v *Orestei*: Atreus nechal bratrovi Thyestovi sníst vlastní děti → rod Atreovců je proklet → veze se to s nimi dokud se Orestes rituálně neočistí a tím se prokletí nezbaví
- v. 849: cítím tam silnou ironii

v. 856–901: pokračuje 2. scéna 3. epeisodia

- shrnutí:** Th. najde Faidřin dopis, uvěří mu, hrozně se rozzlobí na H., svolá na něj záhubu prostřednictvím Poseidóna a navíc ho pošle do exilu
? zamyslete se nad tím, jak asi byl inscenován okamžik nalezení dopisu
- prohlédněte si v prezentaci obrázek pečetního prstenu (ten nejvíc podobný Faidřinu je zakroužkovaný) a psací destičky
 - v. 877–880: Th. zpěvavě recituje rytmicky velmi proměnlivé verše (tzv. lyrické metrum) = velké vzednutí emocí; také následující replika sboru a Th. odpověď jsou v lyrických metrech ? proč Th. říká v. 882–885? co tím myslí? proč oslovuje město a koho tím myslí?
 - vzpomeňte si (nebo najděte), co víme o Poseidonově otcovství Th. a přáních, kt. mu slíbil splnit
 - všimněte si, že Th. na H. uvaluje dvojí typ zhouby: většinou se to interpretuje tak, že úplně nevěří, že Poseidon jeho přání vyslyší, tak se pojišťuje ještě lidskými prostředky. Proč? Jednak proto, aby se opět vrátilo ve hře často probírané téma, jakou mají bohové podobu a jaké povahy je jejich moc a působení ve světě (je Poseidon antropomorfní tatínek schopný plnit pohádková tři přání?), jednak aby tím byl Th. charakterizován jako pragmatický a rozhodný vládce, který na rozdíl od Faidry moc nepřemýšlí – a výsledek je stejně špatný jako u Faidry, která přemýšlela až moc a pořád nejednala. Takže který postup je tedy dobrý?

v. 902–1101: 3. scéna 3. epeisodia, tzv. agon

- **agon:** formalizovaná debata mezi dvěma stranami (např. právo vs. morálka v *Antigoně*), spec. soud (*Eumenidy*) – vliv soudní rétoriky (i strukturně: žalobce x obžalovaný) – konflikt se nikdy nevyřeší, naopak prohloubí
- ? jaké názorové strany/koncepty/pozice hájí H. a oproti němu Th.?

- na této scéně se divákům musela líbit především podobnost jejího průběhu se skutečným soudním líčením, př. 1009 (na kom je důkazní břemeno), 1022 (chybí mu svědek)
- v. 911: zase se vrací téma, jestli je pro řešení problému lepší mluvit nebo mlčet, srv. v. 971–972
- v. 920: rozvaha = sofrosyné, H. o sobě ve hře smýšlí jako o sofron, Th. ho nyní vidí přesně opačně, že se nedokázal umírnit a zatoužil po sexu se ženou, která je mu naprosto zakázaná – totéž v. 949, H. se brání, že sofron je (984–985, 1035, 1100)
- v. 923: opět ozvuk „krásného mluvení“ sofistů – naznačuje se, že někdy to není dobrá cesta, jak řešit problémy, srv. 984–985 (podobná slova jsme slyšeli už když chůva přemlouvala Faidru) a 986–9 („já nejsem jako sofisté“)
- v. 952–954: když jsme na začátku hry H. potkali poprvé, byl představován jako zasvěcenec kultů, které nebyly součástí obecné zbožnosti, ale byly spíše exkluzivní; charakteristiky kt. zde Th. Hippolytovi dává popisují typického zasvěcence (vegetarián, prvozuje množství rituálních úkonů, je vzdělaný) – Th. se mu za to teď vysmívá (podobně to mohli cítit méně vzdělané vrstvy publika, asi jako když se dnes někdo vysmívá „pražské kavárně“) a říká, že se H. jen přetvařoval, když si hrál na zbožného a přitom se dokázal dopustit takové nemravnosti
- v. 960: ironické – právě H. přísaha, kterou dal chůvě, bude silnější, protože mu přivodí zkázu
- v. 966: vidím v tom jemnou polemiku s H. misogynickým monologem – tzn. při pozorném čtení je jasné, že Euripides neprosazuje misogynismus jako správný životní postoj, naopak tím, že ho předestře (v H.) a pak zpochybní (v Th.) nastavuje svým spoluobčanům zrcadlo
- v. 1003: H. pojmenovává svůj problém (ačkoli netuší, že je to problém) = vzpírá se plodivé síle lásky, tzn. porušuje přirozený řád věcí (že muži a ženy mají společně plodit děti) – srv. současné debaty, jak „Evropa vymírá, muslimové se množí, máme rodit děti a ne se hnát za kariérou“ atd.
- v. 1028: ironie – ničemník není, ale zhyne stejně, protože je „divnej“ a protiví se přirozenému řádu věcí (a moc si o sobě myslí?)
- v. 1041–1044: zase tu máme zárodek absurdního dramatu ;-)
- v. 1051–1052: vrací se téma racionálního jednání x jednání na základě emocí – Th. se nechává vést hněvem a dopadne to zle, H. zase rozumem (drží slib) a není to o nic lepší
- v. 1059: pozor! Th. se rouhá!
- v. 1074: pamatujete si, kdy se dříve ve hře mluvilo o tom, že má dům mluvit?
- v. 1084: inscenace? kde se vzali otroci? kdo je hraje?
- v. 1098: kdo jsou mladí druzi?

? jaký je Theseus? sympatický? nesympatický? proč jedná tak jak jedná? čeho chce dosáhnout? co o něm můžeme říct?

? a jak se oproti němu jeví Hippolytos? upravuje se nějak či vyvíjí jeho dosavadní charakteristika?

? co vás napadá stran divadelní inscenace agonu (myslím té původní, ne co byste s ním dělaly dnes)? např. H. poslední slova